

INTERNACIONALIZACE VYSOKÝCH ŠKOL

—
Zdeňka Matoušková
Národní vzdělávací fond, o.p.s.

Konference SCI-PO
23. 6. 2026, Praha

OBSAH PREZENTACE

- Pojetí internacionalizace vysokých škol
- Přibližování se k milníkům stanoveným Strategií vysokého školství na období od roku 2021 jednotlivými veřejnými VŠ
- Oblasti internacionalizace a jejich měření na základě veřejně dostupných dat
- Stav internacionalizace na jednotlivých veřejných VŠ

KOMPLEXNÍ INTERNACIONALIZACE

Vysoké školy

- Výuka
- Výzkum
- Řízení školy
- Služby společnosti

Průřezový princip prostupující celou institucí

Geopolitická a znalostní bezpečnost

ZODPOVĚDNÁ INTERNACIONALIZACE

Iniciativy ČR

Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021

- rozvoj globálních kompetencí studentů a pracovníků
- Internacionalizace studijních programů
- Zjednodušení procesu uznávání zahraničního vzdělání
- Vytváření mezinárodního prostředí a propagace v zahraničí

Iniciativy EU

Boloňský proces – Boloňská deklarace 1999 (47 zemí)

- sbližování vzdělávacích systémů
- uznávání výsledků vzdělávání
- mobilita studentů i pracovníků

Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (EHEA) – sjednocování a zvyšování kvality vzdělávání, usnadnění mobilit, srovnatelnost dosaženého vzdělání, uznatelnost v rámci EU

Aliance evropských univerzit (16 VŠ z ČR) – strategická partnerství, realizace společných studijních programů – evropské kampusy

Asociace evropských univerzit (EUA) – sdružení 870 univerzit a národních konferencí rektorů ze 49 zemí – zastupuje zájmy VŠ při jednáních s orgány EU

Evropská observatoř vysokoškolského vzdělávání – datové systémy

ERASMUS+ – organizační a finanční podpora mobilit

PŘÍNOSY INTERNACIONALIZACE

Studenti

- profesní, jazykové kompetence
- samostatnost, flexibilita
- schopnost spolupracovat v multikulturních týmech
- adaptabilita a celková připravenosti pro profesní uplatnění v globalizovaném prostředí

Vysoké školy

- modernizace kurikula
- inovativní formy výuky
- zapojování zahraničních odborníků do výuky
- rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu
- posilování reputace školy v domácím i zahraničním prostředí.
- dodatečný zdroj příjmů

Společnost

- otevřenost vůči jiným kulturám
- mezikulturní porozumění
- ambasadoři
- výdaje studentů/akademiků na běžný život
- trh práce – kvalifikační úroveň, nedostatek určitých profesí

RIZIKA INTERNACIONALIZACE

Komeracionalizace

- přesun od akademických, vzdělávacích a společenských cílů k ekonomickým zájmům institucí
- zacílení na marketing a institucionální prestiž
- nerovnost mezi vzdělávacími institucemi - ekonomicky silné instituce a státy mohou věnovat násobně více prostředků na svou propagaci

Omezená dostupnost mobilit pro studenty

- se slabším sociálně ekonomickým zázemím
- s fyzickým omezením
- pečující o závislé osoby

Nepřipravenost společnosti

- projevy rasové nenávisti
- negativní pověst země

Systémové překážky

- vízová pravidla

Bezpečnost

VIZE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ V OBLASTI INTERNACIONALIZACE

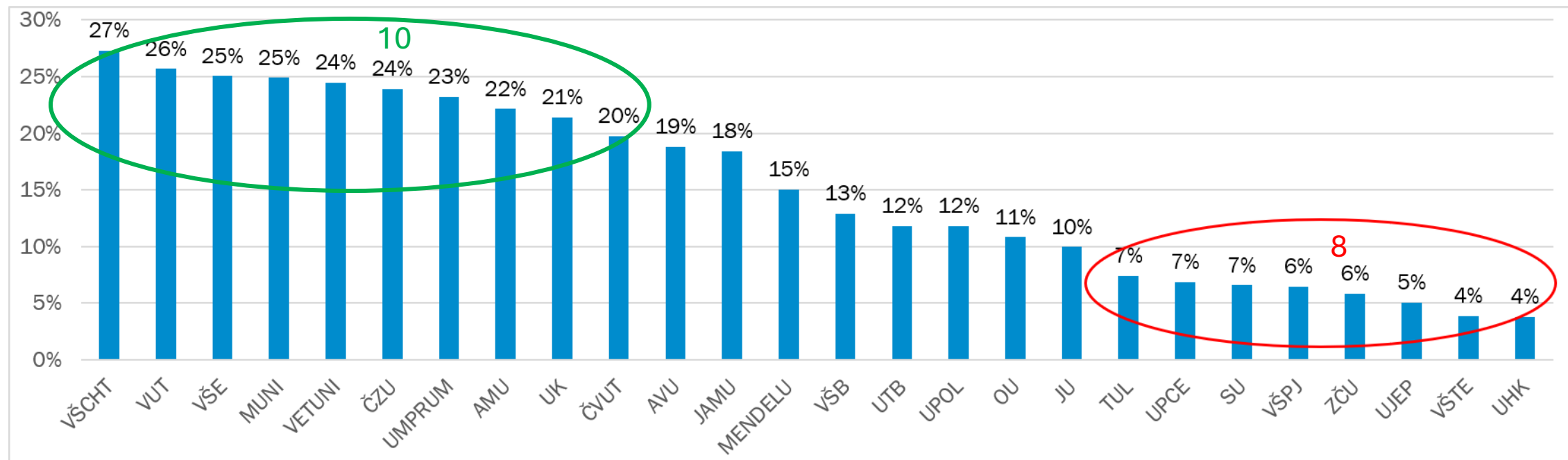
Kvantifikované cíle

VŠ by k roku 2030 měly dosahovat nebo se přibližovat k situaci, kdy

- **zahraniční studenti** by se na celkovém počtu studentů měli podílet minimálně 20 %.
- nejméně 20 % **absolventů bakalářských studijních programů** v prezenční formě studia absolvuje alespoň čtrnáctidenní zahraniční studijní pobyt nebo stáž
- nejméně 20 % **absolventů magisterských studijních programů** v prezenční formě studia absolvuje alespoň čtrnáctidenní zahraniční studijní pobyt nebo stáž
- a 80 % **absolventů doktorských studijních programů** absolvuje studijní pobyt nebo stáž v délce alespoň třicet dní

Podíl zahraničních studentů na celkovém počtu studentů v roce 2024

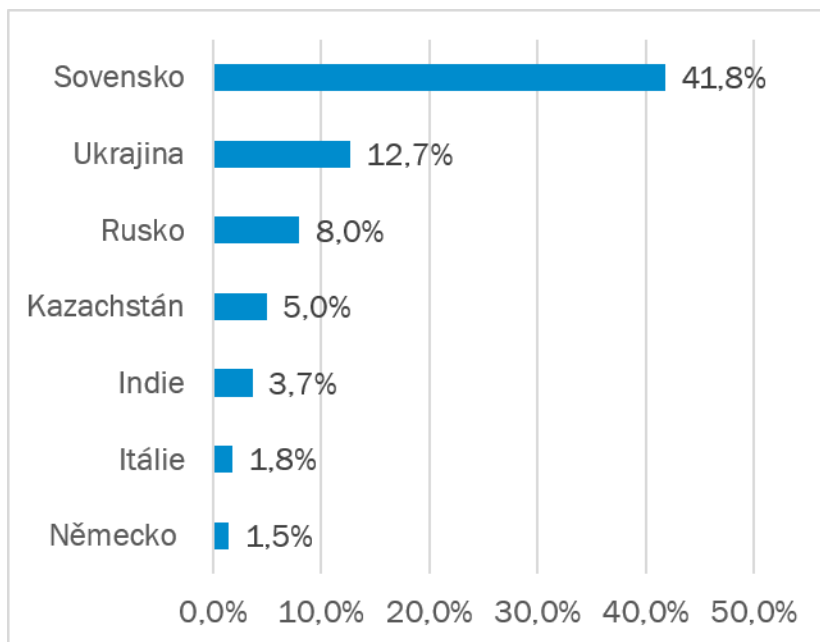
Cílovou hodnotu stanovenou pro rok 2030 překročilo 39 % veřejných VŠ. Atraktivní jsou zejména školy lokalizované v Praze a Brně.

31 % VŠ v roce 2024 nedosáhlo ani poloviční hodnoty stanovené Strategií, jedná se o menší školy lokalizované mimo hlavní centra vysokoškolského vzdělávání a výzkumu. Ve svých strategických dokumentech předpokládají postupné navyšování počtu zahraničních studentů- zkvalitňování nabídky studijních programů, vnitřního prostředí vstřícného k zahraničním studentům, posílení mezinárodní propagace.

ATRAKTIVITA VŠ PRO ZAHRANIČNÍ STUDENTY

Na veřejných VŠ se v roce 2024 zahraniční studenti podíleli na celkovém počtu studentů **18 %** ve všech formách a všech úrovních studia.

Podíl studentů podle státní příslušnosti na celkovém počtu zahraničních studentů

Nízká atraktivita pro občany z členských států EU

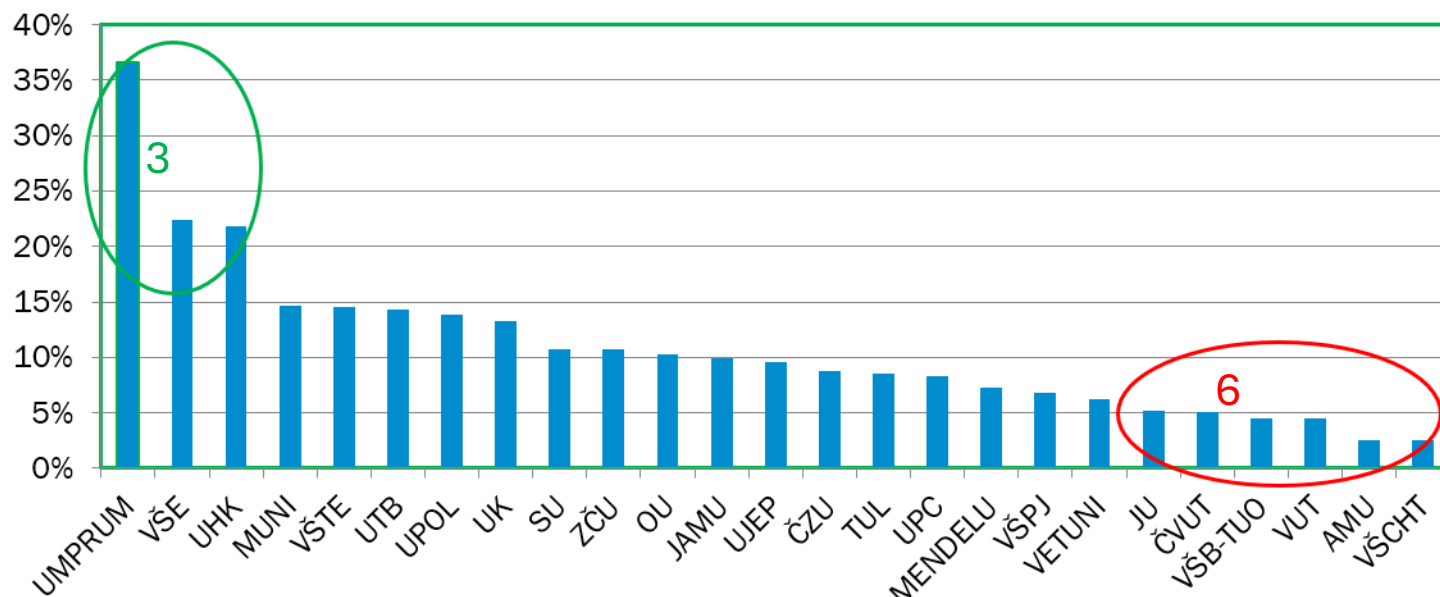
Hranice atraktivity 2% zastoupení mezi zahraničními studenty

OU	32 % občané Itálie, 3 % Polska
VETUNI	20 % občané Francie
JU	9 % občané Rakouska, 3 % občané Itálie
AMU	5 % občané Polska, 2 % občané Slovinska
UK:	4 % občané Německa, 3 % občané Itálie
ZČU	3 % občané Německa
AVU	2 % občané Německa, Slovinska)
UMPRUM	2 % občané Německa
UHK	2 % občané Polska

MOBILITA BAKALÁŘŮ

- **Rok 2030 - 20% podíl absolventů bakalářských SP v prezenčním studiu, kteří absolvovali alespoň čtrnáctidenní zahraniční studijní pobyt nebo stáž**

V roce 2024 pouze tři VŠ překročily stanovenou hodnotu ukazatele, pokračovat v aktivitách i v dalších letech.

Šest VŠ, tj téměř ¼ VŠ umožnila v roce 2024 maximálně 5 % bakalářů absolvovat zahraniční pobyt ve stanovené délce. Jde převážně o technicky zaměřené VŠ.

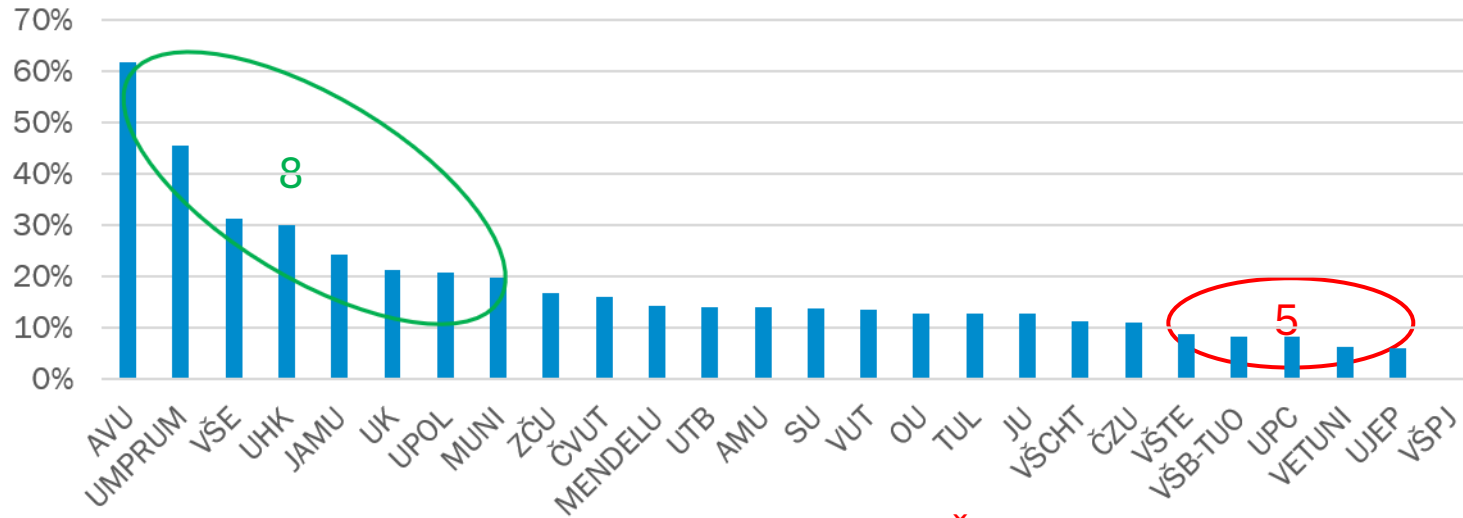
Většina VŠ bude muset vyhodnotit základní faktory, které vedou k nízké účasti bakalářů na zahraničních pobytech. Bude třeba zřejmě rozšířit nabídku zahraničních pobytů nebo stáží, informovanost studentů, finanční podporu. Neméně důležité je i zájem bakalářů o tuto součást jejich studia, kteří se teprve sžívají s vysokoškolským prostředím a náročností studia, prohlubují znalost cizího jazyka a zvykají si na samostatnost.

AVU nemá zaveden bakalářský stupeň studia, není uvedena v grafu.

MOBILITA MAGISTRŮ

- Rok 2030 - 20% podíl absolventů magisterských SP v prezenčním studiu, kteří absolvovali alespoň čtrnáctidenní zahraniční studijní pobyt nebo stáž**

Cílovou hodnotu překročila téměř 1/3 VŠ. Kromě škol, které si vedly dobře i u bakalářů se k nim přidala ještě AVU, JAMU, UK, UPOL, MUNI. Prvenství patří AVU, UMPRUM, tj. VŠ se specializací na výtvarné umění s relativně velmi nízkým počtem studentů.

Na 20 % VŠ získalo zahraniční zkušenost méně než 10 % magistrů. Jsou to jak malé VŠ (VŠTE, VETUNI), tak středně velké VŠ (VŠB-TUO, UJEP, UPC). Specifická situace je na VŠPJ, kde v roce 2024 nevycestoval na zahraniční pobyt žádný magistr.

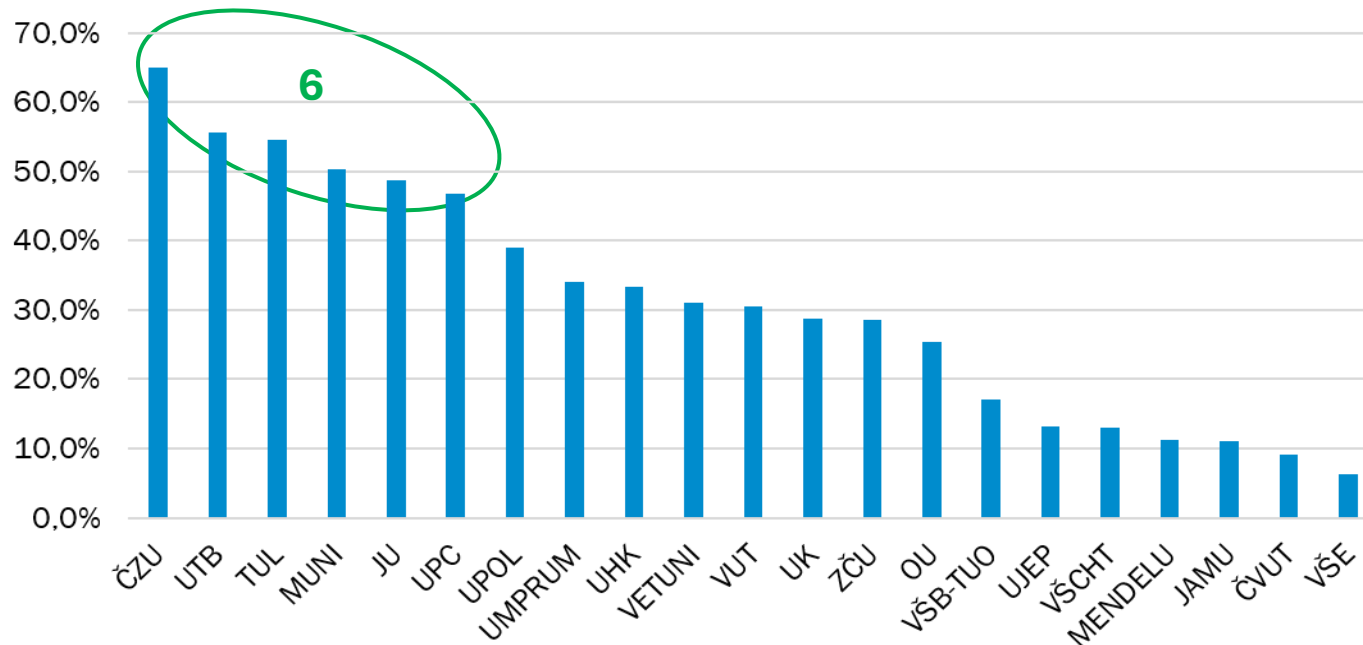
Příznivější situace ve srovnání s mobilitou bakalářů. Z veřejně dostupných dat nelze rozlišit, zda a do jaké míry se na příznivějších hodnotách podílí vyšší a pestřejší nabídka zahraničních pobytů či větší ochota studentů související s lepší jazykovou vybaveností, vyrovnáním se s náročností vysokoškolského studia, se sociální vyspělostí, případně s určitým finančním osamostatněním.

MOBILITA DOKTORANDŮ

- **Rok 2030 - 80% podíl absolventů doktorských SP v prezenčním studiu, kteří absolvovali studijní pobyt nebo stáž v délce alespoň třicet dní**

Absolvování určité části doktorského studia na zahraniční instituci je povinnou součástí doktorských studijních programů od roku 2016, lze ji nahradit účastí na mezinárodním projektu s výsledky publikovanými nebo prezentovanými v zahraničí nebo jinou formou přímé účasti studenta na mezinárodní spolupráci.

Stanovené hodnoty v roce 2024 nedosáhla žádná z veřejných VŠ, pět VŠ vykázalo ve své výroční zprávě o činnosti nulovou hodnotu (AMU, AVU, SU, VŠPJ, VŠTE), v šesti VŠ bylo dosaženo více jak poloviční cílové hodnoty. S výjimkou ČZU a MUNI jsou v tomto ohledu úspěšnější školy lokalizované mimo centra vysokoškolského vzdělávání.

OBLASTI INTERNACIONALIZACE

Vymezení prostřednictvím **veřejně dostupných dat**

tabulkové přílohy Výročních zpráv jednotlivých VŠ o činnosti za rok 2024

statistika výkonových ukazatelů VŠ publikovaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

databáze Evropské observatoře vysokoškolského vzdělávání (EHESO)

Internacionalizace vzdělávání

- podíl zahraničních studentů na celkovém počtu studentů
- podíl studijních programů v cizím jazyce na celkovém počtu studijních programů
- počet studentů cizinců bez Slováků na jeden studijní program v cizím jazyce
- podíl aktivních Joint/Double/Multiple Degree na celkovém počtu JDM

Mezinárodní mobilita

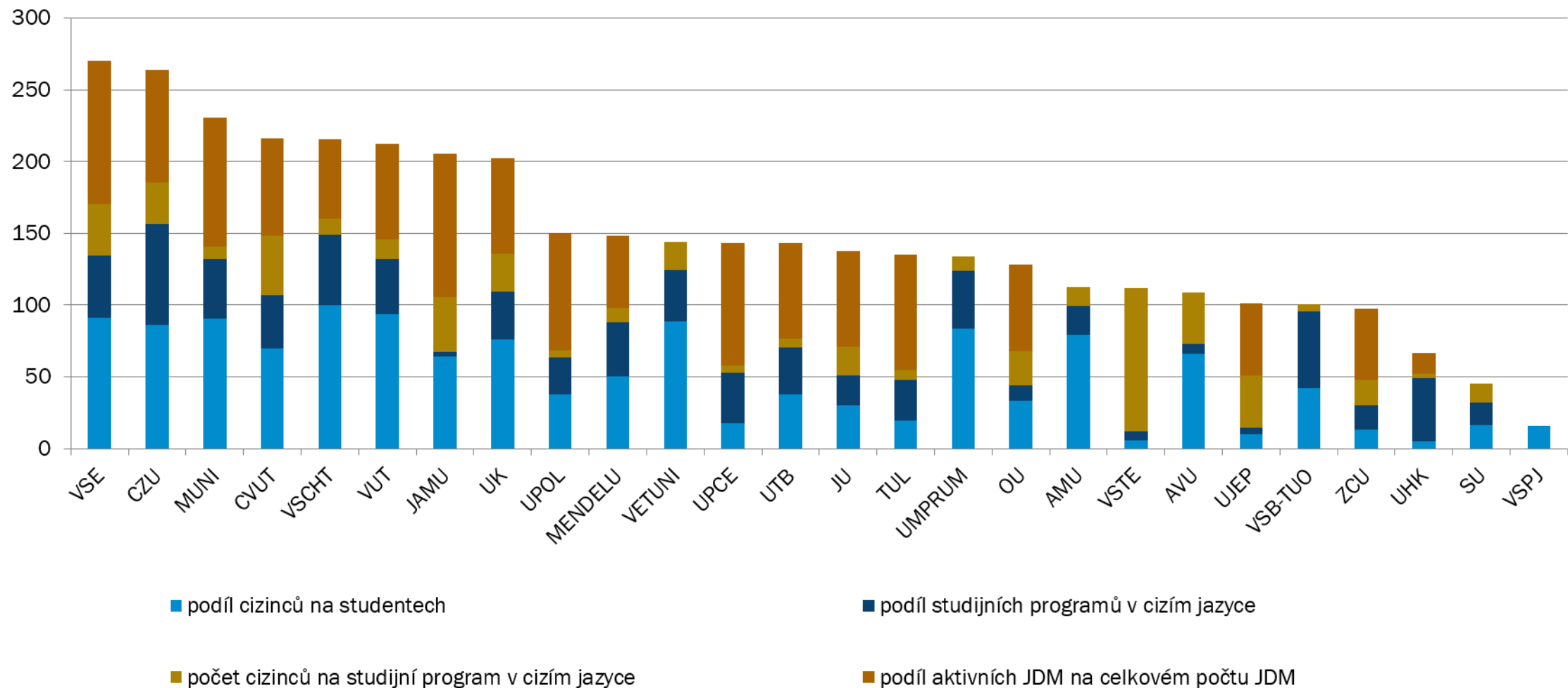
- podíl studentů vyjíždějících do zahraničí na celkovém počtu studentů v prezenčním studiu
- podíl studentů přijíždějících ze zahraničí na celkovém počtu studentů v prezenčním studiu
- podíl vyslaných akademických pracovníků na akademických pracovnících (FO)
- podíl přijatých akademických pracovníků na akademických pracovnících (FO)

Internacionalizace výzkumu

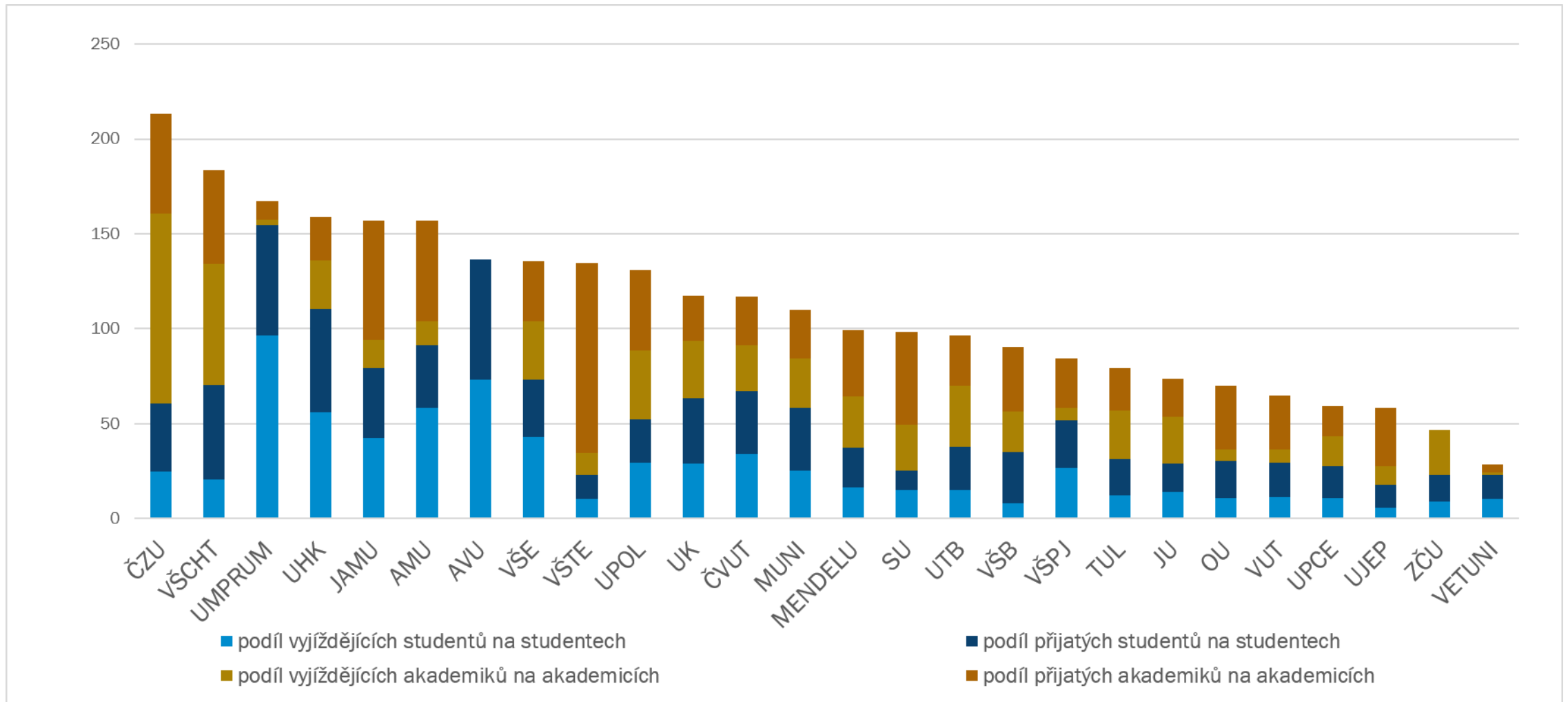
- podíl akademických a vědeckých pracovníků s cizím státním občanstvím na všech akademických a vědeckých pracovnících (FTE)
- počet mezinárodních projektů na 100 akademických a vědeckých pracovníků (FTE)
- počet mezinárodních konferencí na 100 akademických a vědeckých pracovníků (FTE)
- počet publikací, článků uveřejněných v zahraničí na 100 akademických a vědeckých pracovníků (FTE) v letech 2019-2022

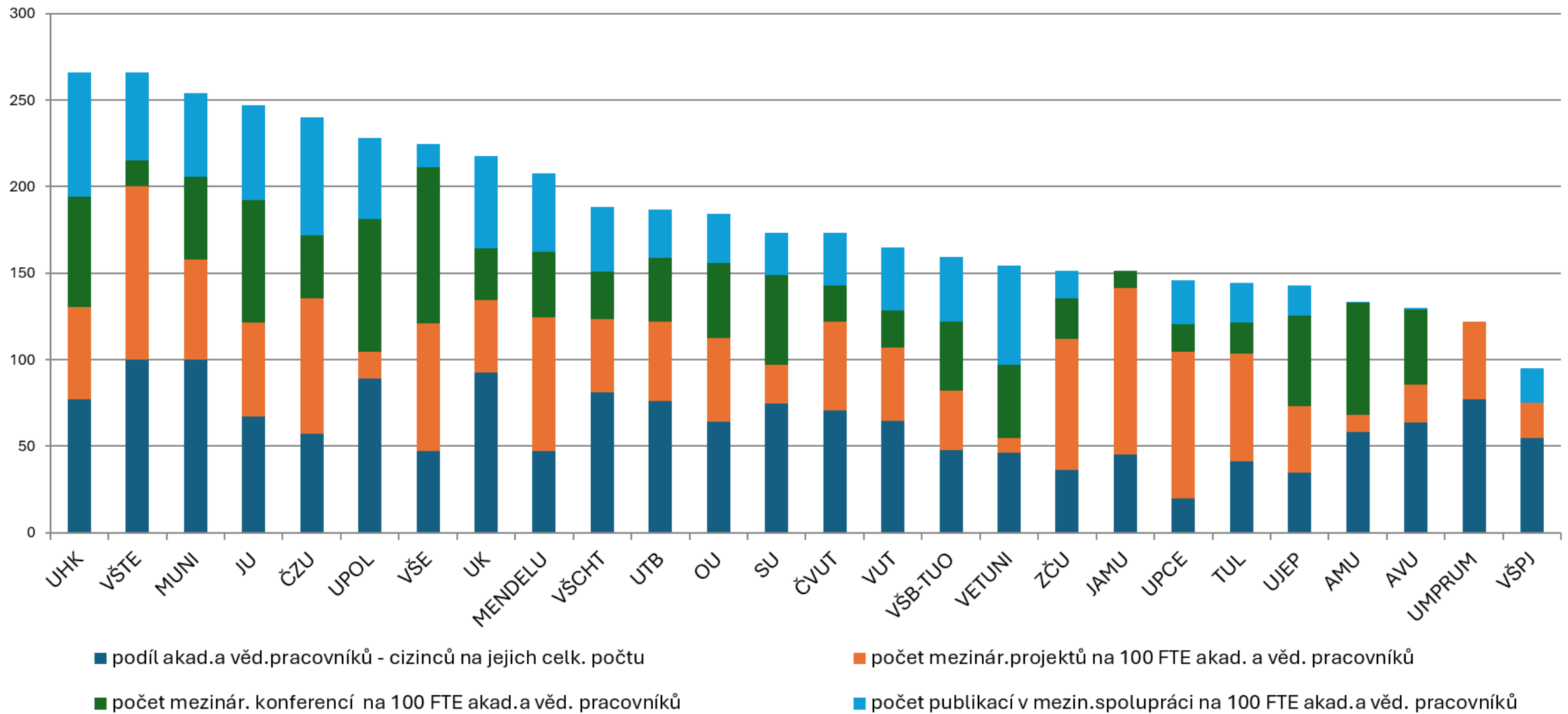
INTERNACIONALIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

MEZINÁRODNÍ MOBILITA

INTERNACIONALIZACE VĚDECKÉ ČINNOSTI

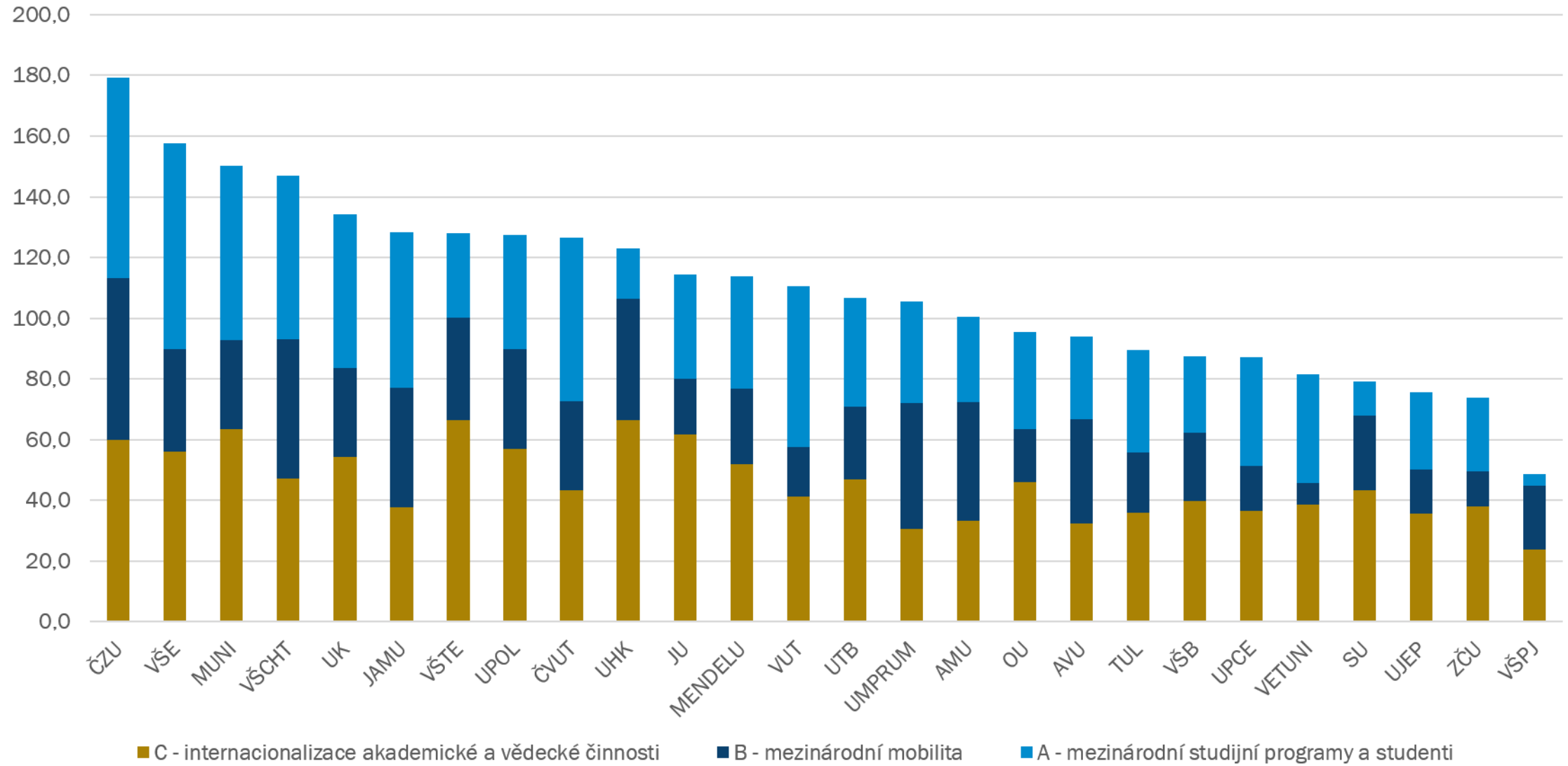
CO NÁM ŘÍKAJÍ A NEŘÍKAJÍ INDIKÁTORY

- Zpracované indikátory umožňují pouze **kvantitativní pohled** na internacionalizaci, nevypovídají o dopadech na studenty, akademické a vědecké pracovníky, na kvalitu a formy vzdělávání, interkulturní prostředí školy a další kvalitativní aspekty internacionalizace.
- Hodnoty ukazatelů je třeba chápat jako vstupní mapování **stavu** internacionalizace, nikoli jako její komplexní hodnocení. Mohou představovat výchozí podklad pro další hlubší kvalitativní hodnocení, školy s nejlepšími hodnotami určitého ukazatele mohou sloužit jako příklady dobré praxe.
- Nejobtížněji měřitelnou, ale současně nejdůležitější oblastí jsou **výsledky a dopady** internacionalizace. Mezi možné ukazatele patří rozvoj interkulturních a jazykových kompetencí studentů, vliv internacionalizace na
  - kvalitu výuky,
  - kvalitu a uplatnitelnost výsledků vědecké a výzkumné činnosti
  - institucionální kulturu školy
  - uplatnitelnost studentů na pracovním trhu

Dopady nelze zachytit administrativními daty; vyžadují zpravidla kombinaci dotazníkových šetření, evaluací, případových studií a analýz absolventských drah.

CELKOVÁ ÚROVEŇ INTERNACIONALIZACE

ROZDÍLNOST VYSOKÝCH ŠKOL

Důležité je také respektovat rozdílný charakter jednotlivých veřejných vysokých škol. VŠ se liší

- velikostí
- oborovým zaměřením
- regionálním ukotvením
- mírou výzkumné orientace
- ambicemi

Vedle celkového vzájemného porovnání situace na jednotlivých VŠ je důležité i porovnání srovnatelných VŠ. Rozdělení VŠ do 4 základních typů s obdobnými charakteristikami:

- velké univerzity
- oborově specializované VŠ
- umělecké VŠ
- regionální VŠ

INTERNACIONALIZACE PODLE TYPU VŠ

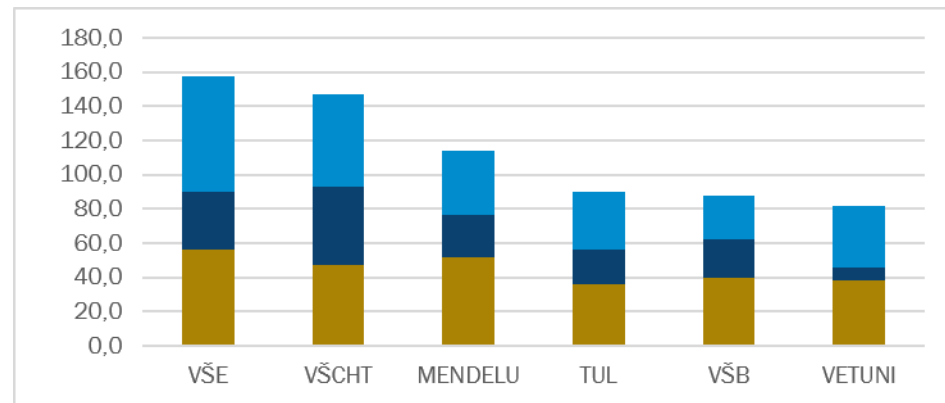
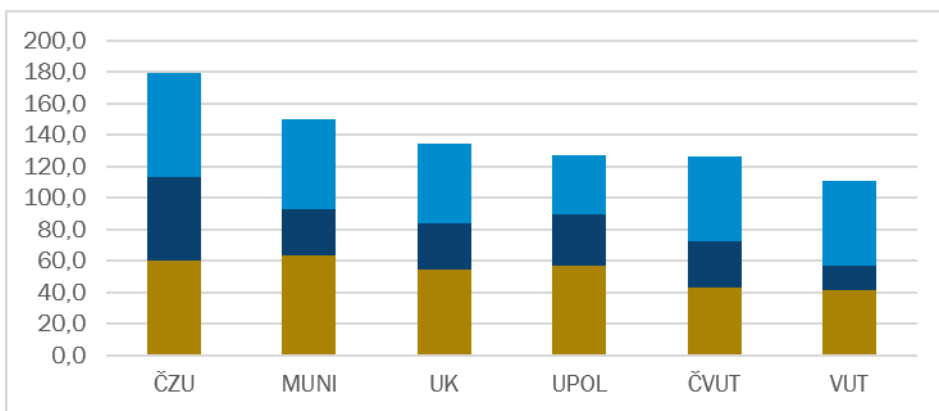
vzdělávání

mobilita

vědecká činnost

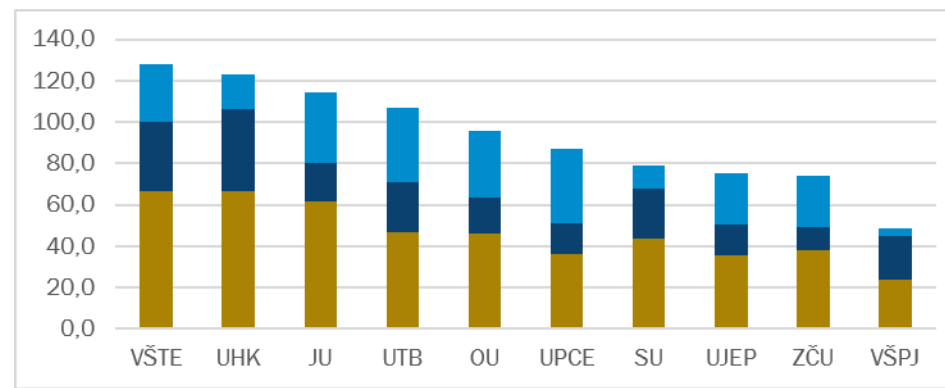
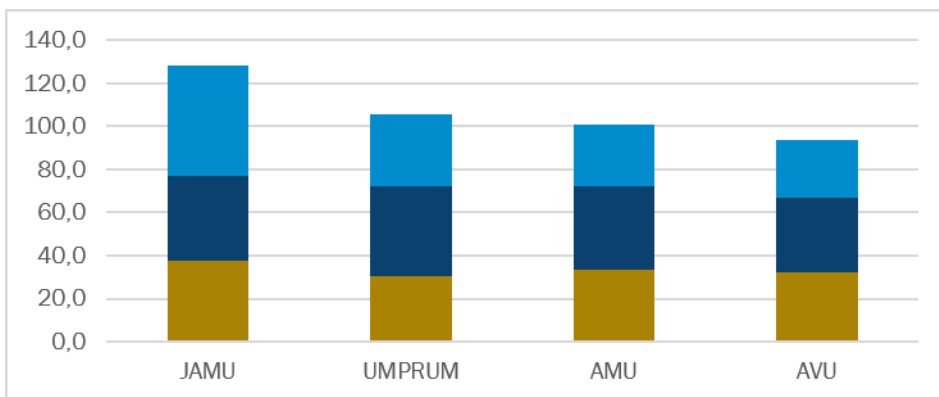
velké univerzity

oborově specializované VŠ

umělecké VŠ

regionální VŠ

SHRNUTÍ

Mapování stavu internacionalizace VŠ poskytuje **přehled** o tom, v jakých oblastech jsou jednotlivé VŠ silné a kde naopak existuje prostor pro další rozvoj. Nejde o vytvoření **pořadí škol**, které se může měnit v jednotlivých letech, ale i ve vazbě na použité indikátory. Jde především o identifikaci různých **profilů internacionalizace**, o zachycení toho, na jaké oblasti internacionalizace se jednotlivé instituce více zaměřují. Výsledky mohou sloužit jako **podklad** pro strategické řízení vysokých škol i pro další diskusi o směřování internacionalizace českého vysokého školství.

Internationalizace českých veřejných vysokých škol je rozvinutá **nerovnoměrně**. Některé školy dosahují silných výsledků v přitahování zahraničních studentů a rozvoji cizojazyčné nabídky, jiné v mobilitách nebo ve vědecké a výzkumné spolupráci. Výsledky proto potvrzují, že internacionalizaci nelze redukovat na jeden ukazatel ani na pořadí škol. Interpretace však vyžaduje zohlednění rozdílů ve velikosti, oborovém zaměření, regionálním zakotvení a strategických prioritách vysokých škol.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeňka Matoušková

matouskova@nvf.cz

